

De debiteur blijft kwetsbaar

De positie van de debiteur in het incassoproces is de laatste jaren zeker verbeterd. Volgens André Moerman van de Landelijke Organisatie Sociaal Raadsliden (LOSR) heeft de KBvG daar met gerichte maatregelen een belangrijke bijdrage aan geleverd. Toch waakt hij voor teveel optimisme. "Door de marktwerking staat de onafhankelijkheid van de gerechtsdeurwaarder onder druk."

Een groeispurt. Zo zou je de laatste drie jaar van de KBvG kunnen typeren. "In die relatief korte periode heeft de organisatie flinke verbeteringen doorgevoerd", zegt André Moerman, voorzitter van de signaleringscommissie van de LOSR, dat onderdeel is van de MOgroep. "In 2008 publiceerde de LOSR nog het rapport 'Mensen met schulden in de knel'. We deden daarin vierendertig aanbevelingen om de terugkerende problemen op te lossen die debiteuren met de overheid, incassobureaus en gerechtsdeurwaarders hebben. Een aantal bijbehorende processen zijn vervolgens in een stroomversnelling gekomen. Vooral door het in 2009 verschenen evaluatierapport 'Noblesse Oblige', waarin wij veel van onze aanbevelingen terugzagen," Sinds die tijd voeren de KBvG en de LOSR periodiek overleg. "Dat heeft er bijvoorbeeld in geresulteerd dat de KBvG in nauw overleg met ons, bijsluiters voor de in jargon opgestelde exploten ontwikkeld heeft", vertelt Moerman. "In die bijsluiters wordt in eenvoudige taal bijvoorbeeld uitgelegd welke gegevens de debiteur aan moet leveren voor een correcte bepaling van de beslagvrije voet. Dat verkleint de kans dat die voet achteraf gecorrigeerd moet worden. In het verleden riep zo'n herberekening met terugwerkende kracht weerstand op bij deurwaarders, waardoor een schuldenaar nóg minder inkomsten overhield. Met alle gevolgen van dien. Mede doordat de KBvG hier onder haar leden aandacht voor gevraagd heeft, werkt de gemiddelde deurwaarder op dit gebied steeds beter mee."

STURING

De KBvG heeft de afgelopen jaren duidelijk een meer sturende rol gekregen constateert Moerman. Dat blijkt niet alleen uit het groeiend aantal verordeningen, maar ook uit het feit dat de organisatie zelf naar de Kamer voor Gerechtsdeurwaarders stapt als daar aanleiding voor is. "Maar de branche staat natuurlijk niet stil", zegt Moerman. "De in 2001 ingevoerde marktwerking is in onze ogen doorgeschoten. Deurwaarders die omwille van hun concurrentiepositie no cure, no pay-afspraken aangaan, lopen vaak wel heel hard van stapel om vorderingen te innen. Ze móeten wel in een markt waar opdrachtgevers maar al te graag voor een dubbeltje op de eerste rang willen zitten. Helaas is de deurwaarder daarmee zelf een belanghebbende geworden om de vordering tot de laatste cent te innen, en niet meer de neutrale ambtenaar die hij hoort te zijn. Uiteindelijk is de debiteur dan de dupe. Daarom pleit de LOSR ervoor dat een schuldeiser minimaal tachtig procent moet betalen van het tarief dat bij de debiteur in rekening mag worden gebracht. Het risico van het al dan niet innen van een vordering komt dan te liggen waar die hoort te liggen: bij de opdrachtgever. Dat zou de onrust in deze markt voor een groot deel weg kunnen nemen, en de deurwaarder zou weer in redelijkheid zijn werk kunnen doen. Ik zie daarin een belangrijke rol voor de KBvG weggelegd." Ook als er werk gemaakt gaat worden van een centraal beslagregister, zoals aanbevolen

in 'Noblesse Oblige', moet de KBvG waken voor de invloed van de markt. Moerman: "Deurwaarders weten het meestal niet van elkaar als ze toevallig tegelijk met dezelfde debiteur in de weer zijn. Ze doen hun best de vordering te innen, waardoor de beslagen voor die debiteur cumuleren en deze echt behoorlijk klem kan komen te zitten. Een centraal beslagregister kan dit verhelpen. In België heeft dit systeem zich al bewezen. De KBvG zou dan wel met regelgeving moeten komen om de combinatie van beslagen in goede banen te leiden. Zodat deurwaarders elkaar niet als concurrenten gaan tegenwerken."

OVERHEID

Moerman erkent dat de KBvG niet overal invloed op heeft. Ook de overheid zet nadrukkelijk een stempel op de branche. "Onze beslagbepalingen dateren nog uit 1838", zegt hij. "In de ons omringende landen is die wet gemoderniseerd, maar in Nederland nog niet: hier mag op bijna alles beslag worden gelegd. De LOSR heeft in haar rapport voor modernisering van de wet pleit gepleit, maar de politiek schoof dit punt destijds door naar de KBvG. Vreemd, want de KBvG kan hier eigenlijk niets mee vanwege de ministerieplicht van de deurwaarder. Desondanks komt de KBvG nu wel met een advies om de wet te wijzigen door zaken als een koelkast en pc in het beslagverbod op te nemen. De politiek is weer aan zet: ik hoop dat men er vlot werk van maakt, want deze wetswijziging ligt gewoon al veel te lang op de plank."

De positie van debiteuren, toch al niet gunstig, wordt er de komende jaren ook bepaald niet beter op door de voorgenomen verhoging van de griffierechten. "Ik begrijp het streven van de overheid om gerechtelijke procedures kostendekkend te maken", aldus Moerman. "Maar verreweg de meeste incassozaken betreffen eenvoudige hamerstukken, waardoor de kosten niet in verhouding staan tot het werk dat door de rechtbank wordt geleverd. Je kunt beargumenteren dat dit weer innovaties stimuleert zoals E-court. Ja, deze internetrechter is inderdaad een stuk goedkoper, maar brengt wel de onafhankelijkheid van de rechtspraak in het geding. E-court is financieel namelijk afhankelijk van grote schuldeisers die in hun algemene voorwaarden zetten dat geschillen bij deze digitale instantie moeten worden opgelost. Gerechtsdeurwaarders die een dergelijk vonnis willen uitvoeren, moeten zich mijn inziens nog eens goed afvragen hoe neutraal deze rechtspraak eigenlijk is. Een overheidsdienaar zou hier niet aan moeten meewerken"

André Moerman is voorzitter van de signaleringscommissie Landelijke Organisatie Sociaal Raadslieden, manager Sociaal Raadslieden Rijnstad en eigenaar van de website www.schuldinfo.nl